

Астапова Тетяна Олександрівна,

к. держ. упр., доц.,

доцент кафедри іноземних мов

Харківський регіональний інститут державного управління

Національної академії державного управління при Президентові України,

м. Харків

ORCID 0000-0001-8802-9788

УДК 35.08

doi: 10.34213/tp.20.04.21

НОВІТНІ МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ПРИ НАВЧАННІ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ

Розглянуто теоретичні аспекти викладання англійської мови державним службовцям, у т. ч. наведено цілу низку сучасних методик викладання в умовах дистанційного навчання при підвищенні мотивації слухачів. Наведено характеристику технологій та підходів з точки зору також і змішаного навчання у вивченні іноземних мов. Надано практичне обґрунтування ефективності навчання англійської мови за допомогою інформаційно-комунікативних технологій.

Ключові слова: теоретичні аспекти, методика викладання, сучасні підходи, дистанційне навчання, державні службовці.

Постановка проблеми. Хоча традиційні методології, такі як аудіомовний та прямий методи, усе ще пропонують корисні елементи, вони явно застаріли в сучасній аудиторії.

Комунікативний підхід, який був у моді наприкінці 1990-х рр., досі широко вважається останнім досягненням у сучасному викладанні мови. Більшість навчальних програм TESOL/TEFL усе ще його використовують під час навчання викладачів. Однак стало ясно, що потреби сучасних студентів та слухачів випередили найкращі стратегії вчителів та книговидавців. У цій статті буде детальніше розглянуто цілу низку нових стратегій викладання, які мають величезну популярність серед викладачів та допомагають ефективно засвоїти матеріал.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сьогодні Інтернет надає широкий спектр можливостей, пов'язаних із різними аспектами освіти. Глобальна мережа дозволяє нам здобути вищу освіту, вивчити іноземну мову за вибором, відновити здобуті давно відомі знання, підвищити кваліфікацію в різних галузях, у т. ч. й у сфері державного управління. Дослідження в цій галузі було проведено такими науковцями, як М. Євстигнєєв, А. Щукін, О. Соловійова, В. Коен та ін. У своїх працях науковці підкреслюють важливу роль Інтернету для навчання та підвищення кваліфікації. Проте досі не було виділено деякі комунікативні аспекти та не підкреслено необхідності використання саме новітніх методик під час дистанційного навчання.

Мета статті. Завданням цієї публікації є визначення певних особливостей викладання іноземної мови з точки зору сучасних методик викладання з урахуванням проведення занять для державних службовців у дистанційному режимі та при змішаному навчанні.

Виклад основного матеріалу. Одним із перших і основних підходів у викладанні іноземної мови є підхід на основі завдань. Традиційне розроблення навчальної програми та планування занять оберталось навколо тем, які вважаються корисними для тих, хто навчається. Це означало, що студенти повинні вивчити граматику та засвоїти словниковий запас, який, на думку

педагогів, повинні знати студенти. Студентський внесок щонайменше був мінімальним. Що ми дізналися з цього, так це те, що відповідали на питання, чому надзвичайно важливо складати плани занять навколо заходів, з якими всі слухачі можуть почуватися комфортно та до яких мають відношення (рольові ігри – конференції, ділове спілкування та ін.). Підхід, орієнтований на завдання, являє собою значну зміну парадигми, оскільки увагу до змісту перенесено на навички та компетенції. Отже, планування та дизайн – це не те, про що навчають, а чому це вчать. Цей підхід відокремлює індивідуальні навички та компетенції, для того щоб викладати матеріал, який слухачі насправді повинні знати для досягнення своїх цілей та завдань. Зразковими завданнями може бути замовлення в ресторані, бронювання номера в готелі або, можливо, більш складні завдання, такі як критика фільму або висловлення думок щодо політики, систем державного управління, питань практичного та теоретичного характеру з державного управління.

За такого підходу мова, що викладається, обертається навколо самого завдання, а не навпаки. Щоб цей метод працював, вчителі повинні розуміти потреби та очікування своїх учнів, щоб розробити уроки, які допоможуть їхнім студентам досягти успіху. Граматика, словниковий запас та мовні навички – це лише ті засоби, які дозволяють студентам досягти своїх кінцевих результатів. Перш ніж застосовувати підхід, заснований на завданнях, викладачі повинні запитати себе: “Чому мої учні вивчають англійську мову?” Потім педагоги повинні шукати шляхи, як допомогти своїм учням досягти своїх особистих та/або професійних цілей.

Англійська мова часто вважається однією з найскладніших для засвоєння мов, якщо ви не вирости з нею. У якості другої мови оволодіння англійською середнього рівня може бути складним завданням, але допомогти студентам і слухачам оволодіти цією мовою можливо.

Проектний підхід, подібно до підходу, заснованого на завданнях, – це підхід, що базується на проєкті, призначеному для задоволення реальних потреб слухачів шляхом адаптації мови до навичок та компетенцій, яких вони справді потребують особисто та/або професійно. Застосування цього підходу починається з визначення єдиної, загальної мети, яку має людина чи група студентів. Наприклад, якщо ви викладаєте державне управління англійською мовою, вам слід розглянути, чому студенти знаходяться в цій групі, з якою метою, та спланувати практичне заняття відповідно до цього. Подумайте про проєкт як про остаточну, всебічну оцінку. Тоді як невеликі тести або виконання окремих завдань є сукупними оцінками. Тільки пам'ятайте, ваші критерії оцінювання повинні бути чіткими, щоб студенти знали, за що їх оцінюють.

Проектний підхід найкраще працює з великою кількістю відповідних додаткових матеріалів, таких як ресурси Інтернет, різноманітних сайтів із методики викладання та державного управління. Додавши суміш реальних відео, природних діалогів та відповідного змісту курсу, ви можете активізувати свої уроки англійської мови та надати слухачам навчальний матеріал, необхідний для успіху.

Лексичний підхід. У той час як попередні два підходи здебільшого зосереджуються на навичках та компетенціях, які повинні розвивати студенти, цей підхід зосереджується на тому, що насправді потрібно виробляти студентам, які вивчають іноземну мову. Зокрема, фактичні слова, які учні повинні розуміти для виконання конкретних завдань. Цей підхід засновано на основній мові, яку студенти повинні знати з огляду на їхні потреби. Знову ж таки,

студентам-професіоналам потрібен дуже конкретний словниковий запас, що стосується їхньої галузі. Наприклад, “демократія” є важливим терміном для студентів державного управління, майже так само, як “скальпель” для студентів-медиків. Більше того, будь-яка інша мова, що викладається за межами цієї базової мови, призначена додатковою і призначена для того, щоб забезпечити спілкування студентів у відповідних галузях. Такі теми, як фільми та хобі, можуть відійти на другий план поряд, наприклад, із бронюванням готелю чи описом досвіду роботи. Тим не менш є загальні навички у сферах, наприклад: сказати своє ім'я або надати особисту інформацію. Оскільки цей підхід зосереджено на змісті, завдання в класі та домашні завдання повинні зосереджуватися на справжніх потребах учнів. Тому оцінка повинна базуватися на тому, чого студенти насправді досягли. Приклади цих оцінок включають написання електронного листа для подання заявки на роботу або домовленість про час співбесіди. Цей підхід вимагає від викладачів відразу зрозуміти, що студентам дійсно потрібно, зосередитися на цьому, а потім розширити кругозір учнів у міру розвитку їхніх комунікативних навичок. Хороша новина полягає в тому, що на цю тему проведено досить багато досліджень, які ведуть до списків слів, на яких можуть зосередитися вчителі. Оскільки ці списки можуть бути досить довгими, добре класифікувати їх за такими розділами, як “погода та пори року”, щоб уроки могли зосередитися на цій конкретній лексиці. Для початківців 10 слів стануть чудовим уроком. Діяльність може варіюватися від відповідності малюнків та визначень до роботи з діалогами. Розширений підхід може бути для опису, наприклад, досягнень популярних політиків або навіть для проведення онлайн-конференції з тематики державного управління.

Інший підхід полягає у використанні смартфонів як у класі, так і при дистанційному навчанні. Оскільки майже у кожного є якийсь доступ до Інтернету або тарифний план, заборона смартфонів може закінчитися втраченою можливістю для подальшого вдосконалення досвіду навчання. Хоч як би ми ставилися до смартфона, та це частина сучасного життя. Багато вчителів вважають їх відволіканням уваги, оскільки більшість студентів та слухачів ненавидять розлучатися з ними.

Смартфони надають багато корисних інструментів для студентів, таких як словник, перекладач та програми з довідки з граматики. Подібно до комп'ютерів, студенти повинні розуміти, що їхні телефони призначено не для гри чи особистого користування, а для того щоб використовувати їх як інструменти навчання. Прекрасним довідковим інструментом для словника/перекладача/граматики є мобільний додаток [WordReference.com](http://www.wordreference.com), доступний у магазинах [Apple App Store](https://www.apple.com/app-store/) та [Google Play](https://www.google.com/play/). Окрім перекладів, [WordReference](http://www.wordreference.com) має тезаурус, словник англійської мови та форум, де інші користувачі можуть коментувати складні слова чи вирази. Хорошим прикладом того, як смартфон покращують навчання в групі, є використання застосунка [Quizlet](https://www.quizlet.com/). Тут студенти можуть складати свої списки слів, тренувати їх, виконуючи різні завдання, у такій спосіб закріплюючи активну лексику з певної тематики.

Слухачі та студенти також можуть використовувати свої пристрої для доступу до безкоштовних онлайн-вправ, які підсилюють мову та/або навички, які спостерігаються на уроці. Ключовим питанням тут є творчість із використанням смартфонів. Іншими способами використання смартфонів у класі можуть бути програми для опитування, опитування чи навіть запис.

Студенти можуть записувати себе в дії, що чудово допомагає їм отримувати відгуки про конкретні завдання та дії. [Survey Monkey](https://www.surveymonkey.com/) – це ще один

цікавий додаток, який можна використовувати у своєму класі англійської мови. Це дозволяє створювати опитування, до яких студенти можуть зручно отримати доступ зі своїх телефонів і відповісти одразу. Це може бути використано як інструмент оцінювання або як частина портфеля заходів. Наприклад, студенти можуть навіть розробити запитання опитування, запозичити їх, проаналізувати результати, а потім створити презентацію цих результатів. Ще одне використання, яке вважається придатним для смартфонів та планшетів, залишається безпаперовим. Якщо є доступні версії PDF для підручників чи матеріалів, якими користуються студенти, це може спростити життя студентів, також зберігаючи екологію.

Знову ж таки важливо переконатись, що учні використовують свою технологію для занять і не відволікаються на інші. Об'єднуючи всі ці технології разом, можна сказати, що хоча традиційні підходи створюють міцну основу для ефективного викладання мови, важливо розуміти, що ці методи не завжди відповідають поточним потребам учнів. Насправді комунікативний підхід, який все ще широко проповідується як найновіший і найвищий підхід, вже передбачений для власного перетворення.

Кожен раз, коли викладач готується до нової групи студентів або хоче змінити спосіб викладання своїх поточних програм, він має розглянути всі вищенаведені підходи.

Підхід, що базується на завданнях, фокусується на навичках та компетенціях, які насправді потрібні студентам. Проектний підхід ґрунтується на підході, що базується на завданнях, використовуючи спеціалізовану діяльність, зокрема і вивчення державного управління. Лексична програма забезпечує студентам вміст, який їм буде потрібен негайно. Поєднуючи це з ефективним використанням технологій у класі, викладач отримує формулу-перемогу, яку не зможе проігнорувати жоден учитель.

Ось кілька найбільш креативних підходів, які можуть забезпечити потрібні вам результати: стимулювання дебатов та обговорень – заохочення студентів дискутувати на різні теми (політичні герої популярного телевізійного шоу, різних дебатів), майбутні сценарії, вдосконалення, які вони хотіли б бачити у своєму співтоваристві чи оточенні, та все, що їх ще спонукає розмовляти, обговорення тематики наукового дослідження. Час від часу обговорення якогось сенсаційного нововведення в життя країн світу або табу-ідеї, яких інші вчителі не торкнуться. Обговорення за межами усталеної навчальної програми дає студентам більше свободи самовираження, а дебати – це елемент конкуренції, який повністю ґрунтується на мові.

Але при цьому викладач має триматися подалі від невідповідних віку тем, потенційних болючих місць та релігійної/культурної чутливості.

Можна спробувати захопливе читання – вивчення англійської літератури – це один із найефективніших способів розвинути плавність читання, письма та певною мірою розмовної мови. Замість того, щоб зосередитись лише на формальному засвоєнні літературних концепцій, викладач може залучити своїх учнів до творчих занурень. Вони можуть працювати у групах та ділитись ідеями щодо певних проектів, але включаючи індивідуальні заходи, які заохочують їх знаходити свої власні унікальні значення в текстах, оповіданнях та іншій літературі.

Також можна розвивати навички письма цікавими способами. Існує лише один спосіб по-справжньому навчитися письмово володіти будь-якою мовою – практика. На жаль, сьогодні більшість студентів покладаються на

смартфони чи комп'ютери, щоб виправити все, що вони пишуть, будь то миттєве повідомлення чи домашнє завдання. Викладач має зробити письмо більш цікавим, особливо коли намагається порівняти буденне спілкування із популярним сленгом та “мовою SMS”, які, здається, вбивають написане слово. Спільні проекти з сучасним дизайном можуть у цьому допомогти. Створення щоденника, де слухачі можуть регулярно публікувати вірші, переклади, оповідання чи навіть меми групою також сприяє вивченню іноземної мови, введенню її в побут та професійне спілкування.

Створення списку програм, заснованих на граматиці, – це ще один із методів підвищення ефективності навчання. Навчання студентів поняттям граматики та композиції стосується не лише теорії, а більше практики. Кількість годин, які вони проводять у класі, обмежена, але вони мають цілодобовий доступ до смартфона, планшета чи ноутбука. Використання потужності вебінструментів створює список найкращих програм та ігор, які можна використовувати для викладання англійської мови. Надання студентам такого списку допоможе їм побудувати свій словниковий запас, дослідити інтерактивні платформи для навчання та вдосконалити свою граматику завдяки постійній практиці та витримці.

Максимізування потенціалу інтернет-інструментів – це використання технологій розумних класів для моніторингу прогресу студентів, заохочення їх випробувати інструменти онлайн-навчання та взаємодія з англійською мовою на платформах соціальних мереж тощо. Ці нетрадиційні методи навчання резонують у будь-якій віковій групі студентів, які повністю перебувають вдома в Інтернеті. Електронна мережа пропонує практично нескінченний набір матеріалів для читання для студентів, які вивчають англійську мову, починаючи від безкоштовних електронних книг та історій, закінчуючи вмістом у соціальних мережах, інструментами перекладу та публікаціями в блогах. Хоча говорити на мові важливо, читання дозволяє студентам самостійно розуміти поняття та швидше формувати свій словниковий запас.

Створення навчального середовища, що надихає, – це те, що сприяє навчанню. Якщо викладання іноземної мови йде у фізичному просторі, додаються ресурси, які спонукають учнів до навчання. Наприклад, створюються зони для читання з різноманітним матеріалом різних авторів за певною специфікою.

Висновки з цього дослідження і перспективи подальших розвідок у цьому напрямі. Розглянуто ефективність різних методів змішаного навчання при використанні як комунікативної методики викладання загалом, так і певних методів сучасних підходів. Кожен із них має свій успішний досвід, і деякі з них широко практикуються. В умовах пандемії існує нагальна потреба у розвитку подібних методів для ефективного опанування іноземною мовою у багатьох професійних сферах, і в державному управлінні зокрема.

Список використаних джерел

1. Curran C. A. Counseling-learning in second language. East Dubuque, IL : Counseling – Learning Publications, 1976. 200 p.
2. Gattegno C. Teaching Foreign Languages in Schools: The Silent Way. New York : Educational Solutions, 1972. 256 p.
3. Krashen S. D. Principles and Practice in Second Language Acquisition. New York ; London : Prentice Hall International, 1987. 202 p.
4. Richards J. C., Rodgers T. S. Approaches and Methods in Language Teaching. Cambridge UK : Cambridge University Press, 2001. 301 p.
5. Terrel T. D. The natural approach to language teaching: an update. *Modern Language Journal*. 1982. No 66. P. 121–132.

Astapova T. A.,

*PhD in Public Administration, Associate Professor, Associate Professor of Foreign Languages
Department, KRI NAPA, Kharkiv
ORCID ID 0000-0001-8802-9788*

THE LATEST METHODS OF TEACHING A FOREIGN LANGUAGE IN CIVIL SERVANTS` TRAINING

The article considers theoretical aspects of studying English by civil servants, including a number of modern methods of teaching in distance with increased motivation of students.

It is also given the characteristic of technology and modern approaches techniques from the point of the mixed training when studying foreign languages. A practical study of the effectiveness of the English language teaching with the help of information and communication technologies are discussed.

The author writes about some of the most creative approaches that can deliver the results you need: stimulating debate and discussion – encouraging students to discuss a variety of topics: political heroes of popular TV shows, different debates, future scenarios, improvements they would like to see in their community or environment and everything else that motivates them to talk, discuss the research topics. From time to time there is a debate of some sensational innovation in the life of the world or a taboo idea that other teachers will not touch. Discussion outside the established curriculum gives students more freedom of expression, and debate is an element of competition that is entirely language-based.

Creating a list of grammar-based programs is another way to improve learning. Teaching students the concept of grammar and composition is not just about theory, but more about practice. The number of hours they spend in class is limited, but they have round-the-clock access to a smartphone, a tablet or a laptop. Using the power of web tools creates a list of the best programs and games that you can use to teach English. Providing students with such a list will help them build their vocabulary, explore interactive learning platforms, and improve their grammar through constant practice and endurance.

Maximizing the potential of online tools is the use of smart classroom technologies to monitor students' progress, encourage them to try online learning tools and interact with English on social networking platforms. These non-traditional teaching methods resonate in any age group of students who completely study at home online. The e-network offers a virtually endless set of reading materials for English learners, from free e-books and stories to social media content, translation tools and blog posts. Although speaking the language is important, reading allows students to understand concepts independently and to form their vocabulary faster. Creating an inspiring learning environment is something that promotes learning. If foreign language teaching takes place in the physical space, added resources encourage students to learn. For example, reading areas are created with a variety of material by different authors according to certain specifics.

So, modern techniques and technologies give all the ground for a teacher to work productively in both a classroom and via the Internet to help learners study effectively and efficiently.

Keywords: theoretical aspects, teaching methods, modern approaches, distance learning, public servants.

References

1. Curran, C.A. (1976). Counseling-learning in second language. East Dubuque, IL: Counseling–Learning Publications.
2. Gattegno, C. (1972). Teaching Foreign Languages in Schools: The Silent Way. New York: Educational Solutions.
3. Krashen, S.D. (1987). Principles and Practice in Second Language Acquisition. New York; London: Prentice Hall International.
4. Richards, J.C., Rodgers, T.S. (2001). Approaches and Methods in Language Teaching. Cambridge UK: Cambridge University Press.
5. Terrel, T.D. (1982). The natural approach to language teaching: an update. *Modern Language Journal*, 66, 121–132.

Надійшла до редколегії 19.11.2020 р.